

Škola pro znevýhodněný region

Jezuitský řád byl vždy spojován se vzděláním. Obnovení svobody církve po roce 1989 se projevilo i ve snaze obnovit působení křesťanských škol. Čeští jezuité neměli žádnou školu, kterou by obnovovali, ani kapacity nějakou převzít. V roce 2008 ale došlo k určitému skromnému návratu k naší tradici, kdy byla založena nová Křesťanská základní škola Nativity v Děčíně.

Jejím vzorem byly jezuitské školy Nativity ve Spojených státech, které se věnují nadaným, ale jistým způsobem znevýhodněným dětem. Severní Čechy jsou místem, kde se tyto charakteristiky odráží nejen u samotných žáků, ale dá se říci, že v celém regionu. Škola Nativity v Děčíně má za sebou již 16 let působení. Její výsledky lze vidět na bývalých žácích, kteří se do Nativity rádi vracejí po absolvování univerzit. Je to dobrá vizitka šíření křesťanských hodnot, kterou nesou především učitelé a jezuité, kteří na škole i na Děčínsku působí. A s Boží pomocí budou i nadále věrní této jasné charakteristice našeho řádu.

Jan Alík sj.

Znovu zažehnout naději

Na Den památky obětí holocaustu 27. ledna 2025 připadlo také 80. výročí osvobození koncentračního tábora Osvětim-Březinka. Při této příležitosti a v souvislosti s vyhlášeným příměřím na Blízkém východě se britský jezuita Michael Barnes zamýšlí nad lepší budoucností, nadějí a obyčejnou lidskostí.

Nikdo, kdo navštívil nejznámější tábor smrti na světě, na tento zážitek nikdy nezapomene. Je to místo, kde lidé spáchali nejhorší zvěrstva, která jsou schopni rozpoutat jedni proti druhým. Člověka zároveň zarazí naprostá „obyčejnost“ toho všeho, co Hannah Arendtová nazvala „banalitou zla“.

Nacistické vyhlazování židovského národa neboli šoa však není jediným aktem hrubé diskriminace a násilí vůči nějaké skupině čistě na základě její etnické nebo kulturní identity. Připomínáme si také Kamboždu, Rwandu, Srebrenicu, Dárfúr, abychom jmenovali alespoň ty nejznámější. Všechny mají svůj vlastní děsivý příběh o tom, jak na zdánlivě obyčejných místech obyčejní lidé dokázali páchat ty nejohavnější krutosti.

Genocida je jedním z termínů, které se objevují na sociálních sítích a přispívají k politické diskuzi. V sázce je více než otázka, jak se náboženství, kultura nebo nějaká jiná živá lidská struktura stanou toxickými. Při příležitosti tohoto osmdesátého výročí,

v době, kdy se nad ruinami Gazy sotva usadil prach a kdy jsou izraelští rukojmí repatriováni a vysídlení Palestinci se vracejí do míst, kde kdysi bývaly jejich domovy, se zdá vhodné na chvíli zastavit a nevyrukovat hned s nějakou velkou teorií o povaze nábožensky motivovaného násilí. Spíše je dobré se zamyslet nad tímto tématem obecněji. Událost Osvětimi, holocaust jako celek a další zvěrstva genocidy nejsou jen údaji ve starých denících. Jsou symboly toho nejhoršího, co se v nás ukrývá. Kladou před nás důležité otázky, proč jsme selhali, co jsme se naučili, a co ne.

Víra, která šíří spravedlnost

Záměrně používám ono vágní množné číslo „my“, protože v sázce je to, co utváří komunitu nebo lidskou společnost. Nikdo, kdo má starost o budoucnost našeho trpícího světa, a tím méně křesťané, si nemůže dovolit ignorovat zkušenost trpících lidí kdekoli, ať už trpí následky hladomoru, změny klimatu, války a terorismu, nebo žijí v sevření nezapomenutelné

ných traumat a otřesů. Jejich zkušenost je i naší zkušeností. Jak říkával kardinál Basil Hume, „sdílíme společně lidství“.

Jedno z nejbolestnějších politických dilemat naší doby zní: Jak skloubit touhu Židů požívat bezpečí ve vlasti poskytnuté pronásledovanému lidu na jedné straně a na straně druhé právo palestinského lidu, který vidí, jak je jeho země systematicky vyvlastňována prostřednictvím izraelských osad a v posledním roce nemilosrdně niče na v ozbrojeném konfliktu proti Hamásu? Všichni jsme pozváni, abychom se zastavili. Neměli bychom problém pohřbit pod nánošem obviňování, ale spíše s vírou vzpomínat a v naději hledět vpřed, což je koneckonců to, k čemu výročí mají posloužit.

Zažít společné lidství

Mezináboženský dialog začíná, když se lidé setkají a něco se o sobě dozvědí. Není důležité jen to, co se dozvídáme o těch druhých, ale také to, co se dozvídáme o sobě.

Koncem září 2023 jsem byl v Londýně pozván na návštěvu místní synagogy na oslavu svátku Sukot neboli Svátku stánků. Byl jsem přivítán a ocitl jsem se na několik minut modlitby u schránky, kde jsou uloženy posvátné svitky. Jedna stará paní byla zaměstnána sbíráním modlitebních knížek. Usmála se a já jsem poznamenal něco o klidu toho místa. Řekla mi, že je to místo, kde se cítí nejvíc doma, kde zažívá hluboký pocit bezpečí.

Týden po zvěrstvech 7. října 2023 jsem věděl, že se tam musím vrátit. Myslel jsem na tu starou dámu a na to, čím si musela projít, ale nebyl jsem si jistý, jakého přivítání se mi dostane. Obával jsem se, že do areálu nebude možné vstoupit, proto jsem se rozhodl vyvěsit na jeho dveře kondolenční dopis jménem farnosti.

Když jsem chtěl svůj dopis doručit, jeden z vrátných mě uvedl dovnitř a byl jsem představen rabínovi. Onu starou dámu jsem nepotkal, mluvil jsem však s několika členy shromáždění, kteří byli šokováni tím, co se stalo. Nepotřebují Den památky obětí holocaustu, aby jim připomínal, čím si izraelský lid prošel. Metla antisemitismu je trvalou součástí jejich života. Posun od radosti první návštěvy k strohosti té druhé pro mě byl mocnou připomínkou toho, že pečlivě hlídané brány a stavidla se mohou rychle prolomit a zhroutit. Je snadné zapomenout na to, že řád a bezpečí vyžadují neustálou ostražitost a pozornost k řadě povinností, a to jak v rámci komunity, tak mimo ni. Na konci bohoslužby jsem byl vyzván, abych se připojil k rabínovi a ostatním představitelům synagogy. Komunita mi vyjádřila poděkování, že jsem přišel. Hodně to pro ně znamenalo, vlastně pro nás všechny.

Sužování obyvatelé Gazy

Je těžké si udržet stejný pocit solidarity s trpící vystrašenou komunitou i poté, co se stalo později. V týdnech,

Zed' ze zničených náhrobků
na židovském hřbitově
Remu, Kazimierz v Krakově
(Foto Adobe Stock)

keré následovaly, déle než rok byli obyvatelé Gazy vystaveni nelítostnému ozbrojenému konfliktu, jehož cílem je vymazat všechny stopy po Hamásu. Propalestinské demonstrace a protidemonstrace židovských skupin slouží jako připomínka bolesti a hněvu, který pociťují obě strany. Židé se obávají opakovaného vzestupu antisemitismu a Palestinci si připomínají masové vysídlení po arabsko-izraelské válce v roce 1948. Na jedné straně se opakují slova o bezpečnosti, na straně druhé znějí stesky na projevy nespravedlnosti. Po bolestech holocaustu vzbudilo založení státu Izrael mezi Židy na celém světě pocit národní hrdosti. Útok Hamásu na Izrael dne 7. října, při kterém bylo zabito přibližně 1200 nevinných lidí a zajato 250 rukojmích, byl strašlivým šokem, teroristickým aktem, který žádný stát nemůže akceptovat.

V očích většiny pozorovatelů však

byla jakákoli morální autorita, kterou se současné vedení státu Izrael zaštiťuje, ztracena v důsledku nepřiměřené destrukce. Za takových okolností je válka jen zřídka účinnou cestou vpřed – a už vůbec ne, když mezi oběťmi jsou tisíce nevinných, žen a dětí. Příběh na čas zastavilo tuto ničící vlnu. Ovšem zášť a hněv mezi palestinskou populací byly jen dočasně potlačeny a dříve nebo později Hamás nebo jeho nástupci naverbují novou generaci bojovníků. Dokud někdo nenajde odvahu dát jim naději na lepší budoucnost, bude koloběh násilí pokračovat.

Morálka po selhání

Je snadné obviňovat. Těžší je přijít s něčím jiným než s výrazem šoku a zbožného nabádání. Jako odpověď nabízím krátkou úvahu, čerpající z myšlenek Emmanuela Levinase, velkého židovského filozofa. Když

byl v rozhovoru zveřejněném v roce 1986 dotázán, zda je v jeho myšlenkách „výslovně židovský moment“, bez zaváhání poukázal na autoritu „mravního zákona“. „Základním problémem je, zda můžeme po Osvětimi mluvit o absolutním přikázání,“ uvedl. „Můžeme mluvit o morálce po selhání morálky?“

Levinas je jakýmsi morálním idealistou. Přes veškerou svou strohou kritiku lidské omylnosti nechce opustit naději, že lidé stále touží po dobru. Žijeme uprostřed nahodilosti místa a času, což jsem v úvodním odstavci nazval „naprostá obyčejnost toho všeho“. Je zřejmé, že kontext vždy ovlivňuje to, co děláme a myslíme, v dobrem i zlém. Ale když se omezíme jen na banální a pragmatické úvahy a necháme je převážit nad náročnějšími otázkami, proč stojí za to žít, tak jako lidé ztrácíme něco zásadního z vnímání sebe sama. Paradoxní skutečností je, že setkávání, projevy pohostinnosti a přijetí vůči všem, kdo jsou jiní, jsou zdrojem skutečného lidského rozkvětu. Přijmout tento paradox znamená otevřít se naději, nikoli naivnímu optimismu, že všechno bude dobré, ať se stane cokoli. Je to otevření se hlubokému přesvědčení, že stále můžeme nést odpovědnost, především tam, kde na tom opravdu záleží.

„Selhání morálky“ je přesněji selháním víry a ctností, které víra podporuje – zejména trpělivosti a odvahy. Levinasova filozofická narace o lidských vztazích vděčí za mnohé hlubo-

ce židovskému náboženskému citění, které znají i křesťané. Bůh, jenž svěřil Tóru svému lidu, odhaluje svou tvář těm, kdo osvobodili otroky a nakrmili hladové (Izaiáš). Napětí, které může vyvolat jakýkoli akt pohostinnosti, nelze vyřešit nebo zmírnit nějakým aktem sebeprosazování, ale základní důvěrou; totiž, že nás učí „Ten druhý“ – Bůh, o kterém lze říci, že se zpřítomňuje lidem, i když ve zcela záhadné řeči „znamení“, jež protínají lidskou zkušenost.

Oživující známky naděje

Jak tedy oživíme naději v budoucnost našeho světa zmítaného konflikty? Ať už se za osmdesát let od osvobození Osvětimi pokazilo cokoli, jedna věc, která se nepokazila, je sblížení mezi židy a křesťany – i když současná krize vztahy opět narušila. Židé, křesťané i muslimové se účastní stejné abrahámovské cesty k tomu, co je nám neznámé. Toto Boží dílo podněcuje a podporuje věrnost, která umožňuje všechny skutky přijetí a pohostinnosti. Znovu nechat vzplanout naději na lepší budoucnost není nemožné, jen je to náročné. Boží znamení nejsou něčím, co bychom měli nezúčastněně pozorovat, ale jsou to záblesky božské energie, které si žádají odezvu. Mají nám připomenout, kdo jsme a čeho jsme schopni, jak v našich nejlepších, tak v nejhorších situacích.

Michael Barnes SJ

Z Thinking Faith přeložil a redakčně upravil Jan Regner SJ

Škola Nativity je tu 17 let

Křesťanská základní škola Nativity v Děčíně letos vstoupila do sedmnáctého roku svého života. Jindřiška Vopatová v ní pracuje od samého počátku, zná každý její kout a pozoruje její vývoj.

Škola vznikla v roce 2008. Její zakladatel Josef Horehled' se inspiroval u jezuitů v Americe, našel vhodnou budovu, první učitele a žáky. Po roce zemřel, škola pokračovala dál. Po několika letech získala svoji stabilitu, kvalitní pedagogický sbor a dobré jméno.

Kořeny a zaměření školy

První projekt s názvem Nativity založili jezuité v padesátých letech 20. století na Manhattanu v USA. Byl to školní klub, tedy zařízení, které mělo nabídnout využití odpoledního volného času pro děti přistěhovalců, které „formovaly“ newyorské ulice plné zločinu a drog. Klub měl nabídnout klidný prostor pro další učení a domácí úkoly, alternativu k pouliční zábavě a možnost formovat děti po duchovní stránce. Brzy ale zkušenost ukázala, že pro děti je třeba založit přímo školu, jejíž součástí by odpolední klub byl. Dnes je těchto škol v Americe zhruba padesát.

Jezuita Josef Horehled' se s tímto typem škol seznámil při studiu v Dublinu, kde potkal jednoho z prv-

ních zakladatelů školy Nativity Jacka Podsiadla SJ. Od něho přijal nadšení pro tento typ škol a toužil ho přenést do českého prostředí. Jako nejvhodnější místo pro takovou školu u nás viděl severní Čechy. Po prvním neúspěšném pokusu o zřízení školy v Ústí nad Labem našel vstřícnější prostředí v Děčíně, kde nakonec mohla škola v roce 2008 skutečně vzniknout.

Jeho záměrem bylo dát šanci dětem, které mají potřeby jak z hlediska vzdělávacího, tak duchovního. V prvních letech škola hledala svou tvář, protože nebylo možné automaticky přejmout všechny prvky z amerických škol Nativity. Nejdůležitější bylo ujasnit si, pro jaké děti je škola určena. Dnes jsou jimi děti, které z nějakého důvodu neprospívají na prvním stupni ZŠ. Důvody mohou být výukové obtíže, zdravotní problémy, šikana nebo rodinné problémy. Jsou ale přijímány také děti, které nemají žádný problém, ale jejichž rodiče touží po jejich vzdělávání v křesťanských hodnotách. Důvodem je, aby třída aspoň trochu odrážela zdravou sociální skupinu.

Děčínská škola Nativity se snaží udržet málo početné třídy, nyní je to 15 žáků. Odpolední školní klub nebylo oproti americkým školám třeba zcela zachovat, protože sociální prostředí je u nás jiné, děti většinou chodí do různých kroužků i mimo školu. I tak máme nabídku kroužků pestrou.

Ignaciánská pedagogika

Co zůstává americkým školám i děčínské Nativity společné, je východisko vzdělávání v duchu tzv. ignaciánské pedagogiky. Lze ji shrnout zhruba do následujících tezí, které vycházejí z exercicií sv. Ignáce, z jejich Východiska a základu:

1) „Všechno, co existuje, pochází od Boha, a člověk to dostal k dispozici jako pomoc na cestě k Bohu.“ V prostředí ateistických severních Čech směřujeme žáky k vědomí, že člověk má svého stvořitele, který je dobrý, a vše, s čím se v životě setkají, má svůj význam.

2) „Bůh miluje každého člověka. Život je dialog mezi člověkem a Bohem. Aby dialog byl plnohodnotný, musí v něm být člověk svobodně.“ Ignaciánská pedagogika vede žáky k nalezení vnitřní svobody a zároveň je učí poznávat svoji roli na tomto světě ve vztahu ke svému stvořiteli. Učí se překonávat nepohodlí, cvičí se

Anketa

Ondřej Lehký, učitel

Co pro vás znamená škola Nativity?

Nativity považuji za nedílnou součást svého života. Pracuji zde již šestnáctým rokem. Křesťanská škola představuje v našem kraji vsutku ojedinělý fenomén. Nativity má nepochybně jedinečnou atmosféru. Mezi svými kolegy i žáky jsem našel přátele, kteří ctí a vyznávají stejné hodnoty – hodnoty evangelia. Naši školu vnímám zejména jako společenství či přátelskou komunitu. Rád bych zmínil ideu, která představuje základní kámen celého konceptu Nativity. Zdařilost pedagogické práce se odvíjí od kvality vztahů mezi členy sboru. Jen tam, kde panuje trvalé a všestranné úsilí o souznění a přátelský soulad, je možné něco hodnotného a smysluplného vytvářet. Nativity mi poskytuje mimořádné podmínky pro osobnostní a duchovní růst. Široko daleko nenacházím prostředí, kde by se mi v tomto smyslu mohlo dařit lépe. Svým kolegům a přátelům se proto cítím být velmi zavázán.

v trpělivosti a pokoře. Vědí, že růst ke svobodě je celoživotní záležitost.

3) „Svoboda člověka vyžaduje sebezpoznání, přijetí sebe, poznání různých sil, které ovlivňují naše jednání.“ Ignaciánská pedagogika učí žáky rozpoznávat své motivy. K tomu, aby se člověk naučil znát sám sebe, potřebuje komunitu lidí, kteří mu s láskou dokáží dát zpětnou vazbu. Nestačí jen umět dávat zpětnou vazbu, ale také ji přijímat. Ignaciánská pedagogika vychovává v žácích schopnost přijmout kritiku beze strachu, zamýšlet se nad ní, rozlišovat, co je potřeba změnit či nasměrovat jinam, bez zbytečného sebetřýznění a zároveň odporu a obviňování druhých.

4) „Odpověď na Boží lásku nemůže být pouze v teoretické rovině.“ Vede-me proto žáky k soucitu s trpícími a potřebnými. Charitativní akce jsou konkrétním aktem práce pro druhé a zájmu o ně. Zvláštní pozornost je věnována nemocným a chudým.

Český kontext

Nativity je malá škola, která ctí tradiční hodnoty. Nejde o návrat k frontální výuce a memorování učiva. V této oblasti jsme i my pokrokoví. Tradiční hodnoty, které žijeme, se opírají o existenci Boha. Ve světle Boží lásky je člověk schopen připustit své chyby, přestat se zbytečně chránit, vycházet ze sebe a žít pro druhé. Vše, co člo-

Anketa

Škola Nativity je pro mne nejen potřebným zaměstnáním, ale zejména příjemným pracovním prostředím. Setkávám se zde s lidským a osobním přístupem, jak k nám zaměstnancům, tak i k žákům. Líbí se mi způsob vedení školy. Pan ředitel má rád lidi a je to vidět i na jeho osobním přístupu k žákům, pedagogům i ostatním zaměstnancům. Vedení školy a pedagogům nejde pouze o výuku žáků, ale i jejich výchovu k vzájemnému respektu a týmové spolupráci. V Nativity se pořádají zajímavé společné akce pro pedagogy i ostatní zaměstnance, které jsou zaměřené na hodnocení školního roku, sebereflexi a společnou diskuzi.

Osobně je vnímám jako přínosné. Obohacující jsou také každoroční duchovní setkání, která nás vedou k zamyšlení o sobě samých i našich vzájemných vztazích. Po letech praxe ve školství zjišťuji, že je možné chodit do zaměstnání ráda a bez obav. V Nativity se mi líbí a jsem zde spokojená.

Věra Horynová,
administrativní
pracovnice

věk předává, musí žít sám, a proto je potřeba neustále poznávat sebe, růst. Více než kdy jindy je v této době nutné učit se umění rozlišovat. Učitel, který tyto hodnoty sám žije, se nebojí dávat hranice, vést děti k vědomí jejich předností, ale i limitů, učit je rozlišovat pravdu a lež, pýchu a pokoru, lásku a sebelásku. Učí je schopnosti nenechat se ochromit strachem, vymezit se proti tomu, co není dobré, a zároveň soucitně vnímat druhého člověka a nedat vždy přednost vlastnímu pohodlí. Netroufám si říct, že se nám vždy dílo daří. Rozhodně se o to ale snažíme.

Jsme misie, křesťanské dílo uprostřed nejateističtějšího kraje. Jsme

kapka v moři obklopená předsudky a neznalostí základních teologických pravd. Přesto se dílo daří. Třídy jsou naplněné a zájemce musíme každoročně s těžkým srdcem vybírat. Absolventi se k nám vrací, ať už na nostalgickou návštěvu, nebo pochlubit se svými úspěchy, podělit se, čím žijí. Naprostá většina rodičů našich žáků jsou vstřícní a spolupracující lidé. Radost ze společné práce za těch sedmnáct let převažuje nad těmi chvílemi, které byly „až na dřevě“. Bez jezuitského štítu bychom nebyli ničím. Vlastně bychom vůbec nebyli.

Jindřiška Vopatová

Anketa

*Karla Bábková,
absolventka školy,
studentka gymnázia
v Teplicích*

Nativity pro mě nebyla jen škola. Bylo to místo, kde jsem vyrostla a potkala spoustu skvělých lidí, na které nezapomenu. Než jsem přišla do Nativity, vnímala jsem školu jenom jako povinnost, ve třídě jsem se necítila dobře a vyhýbala jsem se mimoškolním aktivitám. Už u přijímacích zkoušek jsem začala vnímat, že Nativity je trochu jiná škola než školy, kam jsem chodila. Doteď si pamatuji, jaký na mě udělaly dojem gauče ve třídách a komunitní atmosféra, která ze školy úplně sálala. První velký milník pro mě byl „stmelovák“, který mi dal novou jiskru a do školy jsem se začala těšit. Se třídou jsme si hodně sedli a i přesto, že první rok školy byla online výuka, stýkala jsem se se spolužáky. Chodili jsme na šípkový čaj k třídní učitelce, a to mi pomáhalo zvládat stres z izolace doma. Když zpětně vzpomínám, v čem byla Nativity tak úžasná, dojdou vždy k tomu, že je lidská. Dokáže lidi spojovat a každý, kdo Nativity prošel, ji má navždy v srdci.

Nativity je pro mě za odměnu

Každá škola je místem setkávání životních příběhů – žáků, učitelů a dalších pracovníků. Jak se příběh školy Nativity setkal s příběhem jednoho z nich, poodhaluje rozhovor se školním psychologem Jiřím Vítem.

Jak jste se seznámil se školou Nativity?

Po přestěhování z Rumburku do Děčína mi jednou administrativní pracovnice v PPP (Pedagogicko-psychologická poradna) předala vzkaz, že by se mnou rád o něčem mluvil nějaký pan Josef Horehled' SJ. A že se ještě ozve. Domluvili jsme si potom schůzku s jeho návštěvou v poradně. V rozhovoru mi sdělil, že chce v Děčíně založit křesťanskou základní školu, kterou by zřizovala Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova. Hledal v různých institucích podporu a dobrozdání k podání žádosti na ministerstvo školství, aby nová škola mohla být zařazena do sítě škol.

S Josefem Horehled'em jsem se podělil o své zkušenosti s podobným projektem (kdy mi při jednáních na ministerstvu s různými referenty naskakovala po těle husí kůže jako pralinky a oni si nás pinkali ode dveří ke dveřím). Rád jsem mu podporu za naši poradnu obstaral a trochu pomohl při sestavování první šesté třídy nové školy. V průběhu dalších let jsme jako pracovníci poradny řešili některé problémy školy se žáky a rodiči, asi dvakrát jsem u toho byl přímo ve škole i já.

Nativity žila své těžké začátky – po roce od vzniku úmrtí zakladatele, postupnou stabilizaci změn ve vedení a učitelském sboru, vybavení atd. Držel jsem jí palec, vždy jsem byl přesvědčen, že školství prospěje (také dětem i rodičům) větší „barevnost“ nabídky vzdělávání, a to již na základní škole. V poradně jsem pracoval dál. V povědomí jsem měl trvale jakousi informaci, že škola Nativity umožnila vzdělávání některým klientům poradny, kteří by v jiném prostředí selhávali, a nebýt Nativity, vzpomínali by na školní léta jako na dobu utrpení. Po dovršení důchodového věku jsem si v poradně zkrátil úvazek. Po pár letech mě oslovila tehdejší ředitelka školy Jindřiška Vopatová, zda bych pro školu nemohl pracovat jako psycholog. Nabídka práce pro Nativity mi udělala radost. Zajímalo mě, jak si škola vede, jací jsou její učitelé a žáci, jaký je duch této školy. Těšil jsem se na zajímavou práci v prostředí této malé školy a vím, že jsem dobře udělal, když jsem nabídku práce na jeden den v týdnu přijal. Je tam vše, co je krásné i těžké v mojí profesi.

Za ta léta škola prošla mnohými dobrými a těžkými chvílemi. Které z nich vidíte jako nejlepší a které nejtěžší?

Začnu těžkými chvílemi, dobré nakonec. Těžké období, nejen pro Nativity, byla doba covidu. Byla to doba, která poznamenala celé školství v naší republice. Děti ztratily na dlouhou dobu možnost plnohodnotné sociální interakce se svými vrstevníky a svými učiteli. Narušily se vzájemné vztahy mezi dětmi a děti i jejich učitele stálo značné úsilí následky této epidemie postupně překonat. Nativity (a určitě nejen ona) byla připravena o možnost vzájemného učení se nápodobou – tzn. děti byly připraveny o možnost setkávat se s příklady chování v duchu křesťanské školy od starších spolužáků, jejich zkušenosti zůstaly nevyužity, celé ročníky přišly o možnost sdílení. Pozitivní se může snad jevit jen zvýšená dovednost dětí a pedagogů s prací na počítači. Bohužel ale určitou část dětské populace toto období „zahnilo“ na sociální síť, podpořilo jejich závislost na nich jako náhradu za živou mezilidskou komunikaci.

Velmi těžké chvíle škola prožívala asi rok po covidu, kdy jezuité začali vážně uvažovat, že školu jako její zřizovatelé opustí. V té době se také hledal nový ředitel, v čemž měli jezuité nakonec šťastnou ruku, když oslovili zkušeného bývalého ředitele katolické dívčí školy v Praze Luboše Hoška, a ten tuto výzvu přijal. Také návštěva P. generála Artura Sosy přispěla ke změně úvah o opuštění tohoto díla a škola se mohla znovu volně nadechnout. Tento krok byl pro mě osobně nejlepší chvílí školy v posledních letech, kdy práce, osobní investice a vztah všech zaměstnanců ke škole přesvědčily jezuitu, že Nativity je opravdu Boží dílo.

Jako školní psycholog jste se setkal s více školami v Děčíně. Čím je z vašeho pohledu Nativity jiná než školy, které jste mohl poznat?

Škola je jiná osobním nasazením učitelů, kteří se trvale snaží o porozumění dětem. Při malém počtu dětí ve třídě lze realizovat detailní monitoring osobnostního růstu a případných problémů každého jednoho dítěte. Důležitý je duchovní přesah v životě školy – dny duchovní obnovy pro učitele se silentiem a možnostmi duchovního usebrání a zklidnění pod zkušeným vedením spirituála školy nebo „každodenní slovíčka“, tj. promluvy učitelů a ředitele s třídami a dětmi z celé školy na světská i duchovní témata. Důležité je zapojení dětí do charity, konkrétně do starosti o lidi v nouzi a o staré lidi (tzv. koláčování – prodej domácích pochoutek ve škole k získání prostředků na pomoc konkrétním potřebným, návštěvy v domově důchodců v blízkosti školy). Zajímavá a pestrá je nabídka zájmových aktivit pro děti. Oceňuji také

nadstandardní a otevřenou komunikaci mezi členy školního týmu (učitelé, asistenti, psycholog, školník, kuchyně) a pravidelné supervize pro asistenty pedagoga. Škola se nebojí přijímat děti s velkými potížemi v sociálním zázemí, s duševními nemocemi a handicapem, např. děti s PAS, se smyslovými vadami, s poruchami učení, s poruchami pozornosti. Komplex všeho toho, co jsem vyjmenoval, činí z Nativity unikátní školu nejen v našem regionu a já jsem hrdý, že jsem její součástí.

Promítá se proměna společnosti v posledních letech na tématech, která děti v současné době řeší?

Z mého pohledu děti neřeší témata poslední doby, ale po svém na ně reagují. Úzkostí, depesemi, poruchami příjmu potravy, zvýšenou agresivitou, v krajních případech i suicidiem. Není se čemu divit, žijí ve světě, který je těžko čitelný, plný lží, protichůdných informací, dezinformací, nevybíravého vzájemného chování jednotlivců a politických subjektů, které se přenáší bohužel mnohdy i do jejich nejbližšího životního prostoru – do rodin. Odpověď na tuto otázku (aby měla nějakou cenu a váhu) by byla natolik složitá a obsáhlá, že se do tohoto rozhovoru prostě nevejde. S kolegy psychology ale sdílíme stejnou zkušenost, že dětí a mladých lidí, kteří potřebují odbornou pomoc, přibývá.

Už zde pracujete víc než 10 let. Ovlivnila škola Nativity nějak vás samotného?

Nikdy nezapomenu na hezký pocit, který jsem zažil, když jsem přišel do Nativity poprvé před lety pravidelně pracovat. Ve vchodových dveřích stála tehdejší ředitelka školy a s úsměvem se zdravila se všemi žáky, kteří do školy přicházeli. A byl to, jak jsem brzy zjistil, každodenní rituál. Den ve škole začínal dětem tímto úsměvem. V kontaktu s pedagogy, asistenty a ostatními zaměstnanci školy mě postupně hluboce oslovila jejich otevřenost při setkáních a práci se mnou. Jejich potřeba komunikovat o své práci a případných problémech ve škole, ale i o svých soukromých problémech a o krocích (dobrých i chybných) ve své práci s jednotlivými dětmi, případně celou třídou nebo i v týmu kolegů. Ocenil jsem v průběhu doby i způsob práce školy s problematickými rodiči některých dětí, do kterého jsem byl samozřejmě zapojený.

Nic na tomto místě nebylo jen formální. Moje práce tady (s dětmi i s dospělými) měla smysl. Přináší mi radost a pocit uspokojení. Nebyla a není vždy lehká – to je ovšem stále přítomný atribut v profesi psychologa, se kterým se musíme v pracovním životě učit zacházet a unést ho. Uvědomuji

Oslava narozenin
se spolužáky
(Foto Libuše Suchánková)

si, že jsem opakovaně blízkým lidem, kolegům a přátelům řekl, že práce pro Nativity je odměnou za vše, čím jsem ve své profesi musel projít a co unést. Někdy jsem s nadsázkou řekl, že Bůh mě má opravdu asi rád, když mě do Nativity přivedl ke konci mé pracovní kariéry. Můj duchovní rozměr a víra se v Nativity rozšířily a prohloubily. Jsem si jistý, že Bůh je na tomto místě trvale ve všem přítomen a je všemu a všem tady na jejich životní cestě a v pracovním snažení ku pomoci.

Co byste popřál škole Nativity do budoucích let?

Zřizovateli školy, tedy řádu jezuitů, bych popřál víc mladých členů a poznání, že Nativity v Děčíně je jejich dobré, unikátní a povedené dílo, které svého zřizovatele úspěšně „reprezentuje“ a svojí prací s dětmi a jejich rodinami nenásilně vkládá nejen do jejich myslí, ale i jejich okolí přirozenou cestou poselství Ignácových myšlenek.

Dětem ve škole z celého srdce přeji, aby se jim v ní dál dostávalo vzdělání v bezpečném a podpůrném prostředí a ony mohly dál pokračovat na středních školách. Aby chodily do své školy rády a rády se do ní, po „vypuštění do světa“, vracely nejen jako na místo, kde jim bylo dobře mezi sebou, ale i s důvěrou ke svým bývalým učitelům pro radu a pomoc v nových životních situacích.

Učitelům a všem zaměstnancům Nativity přeji, aby tam ze své práce měly radost a pocit, že vysoké pracovní nasazení má smysl a je i patřičně oceněno – dětmi, jejich rodiči a zřizovatelem školy.

Rozhovor připravila Alžběta Kofroňová

Jak vidím naši školu

V září roku 2023 se novým ředitelem školy Nativity stal Luboš Hošek, bývalý dlouholetý ředitel Dívčí katolické střední školy v Praze. Jeho pohled na školu Nativity přináší následující článek.

Školu Nativity znám vlastně krátce, od podzimka 2023. Oč kratší dobu ji ale znám, o to ji poznávám „rychleji“. Telefon prezidenta školy P. Jana Adamička SJ se ozval posledního srpna zmíněného roku, ředitelem jsem byl jmenován v září, s generálem jezuitského řádu jsme se ve škole setkali v listopadu a vzápětí po této návštěvě Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova potvrdila setrvání v roli zřizovatele školy.

Seznámení se školou

V rámci své první návštěvy školy jsem měl možnost kratšího, asi dvaceti- až třicetiminutového rozhovoru mezi čtyřma očima s každým z vyučujících, respektive členů sboru. Mnohý z nich je osobnost, často nepředstíraně samorostlá. Na otázku, kde se cítí vedle rodiny být ve „svém“ společenství – přátelském, farním, křesťanském či jinak chápaném, ve své „sociobulibně“ – mi ale naprostá většina z nich odpověděla podobně, zhruba stejnými slovy: „No přeci tady, v Nativity, ve sboru...“ Děčín je v leccčems misijní končinou, není snadné najít vztahy

s druhými na „podobné vlně“ mimo svůj domov, ale jednoznačnost a přesvědčivost ukotvenosti většiny mých nových kolegů ve vzájemném společenství sborovny, netoliko v běžné pracovní kolegalitě, mě odzbrojily. A povzbudily. Ale také trochu znejistily – budu jim umět jejich vzájemnost alespoň nekazit, nebo lépe, pomoci dále upevnit, prohloubit?

Během rozhovoru otce Artura Sosy, generálního představeného Tovaryšstva, s žáky Nativity využil host neplánovaného časového prostoru k několika předem nepřipraveným osobním otázkám na děti. Kladl jim otázky ve smyslu: „Proč sis vybral právě tuto školu?“ Trochu ve mně při té otázce zatrnulo, děti jsem ještě tolik neznal, odpovídat se jali žáci starších ročníků, už od pohledu nezatížení potřebou reagovat korektně, nebo dokonce diplomaticky, prostě tak, jak by si nový pan ředitel přál. Odpovědi oněch několika přímočaře vyhlížejících pubescentů, kteří se rozhodli na tázání P. generála reagovat, mě rovněž v pozitivním smyslu odzbrojily, zasáhly. Obsahovaly totiž vyjádření jako: „Tady je to

víc o partě, vztazích, skoro komunitní.“ Nebo: „Kantorí jsou v Nativity osobnosti.“ Či dokonce: „Zajímají se tu nejen o to, jaké máme známky, ale celkově o nás, jak nám je, co řešíme...“ Ty nenacvičené, bezprostřední výroky zněly naprosto přesvědčivě, vypovídaly víc než to nejhlubší inspekční šetření. Ale taky zavazovaly a zavazují – jen to nepokazit, posunout aspoň trošku dál.

Obě uvedené zkušenosti pro mě byly introdukcí do toho, co se obvykle nazývá vizi školy, jež spolu s misí zároveň školu ozvláštňuje, činí ji specifickou, jedinečnou. Odpovídá na otázku po tom, v čem jsme jiní, jací chceme jako školní organismus být, o co usilujeme. V případě školy Nativity odpověď na uvedené vidím jednoznačně jako trvalou snahu být s pedagogy i nepedagogy školy v takové jednotě s Bohem a mezi sebou navzájem, která může nevyssloveně, jaksí mezi řádky, motivovat i svěřené děti k tomu, aby vnímaly a rozvíjely vzájemné vztahy přátelské, třídní, školní jako prioritu, to důležité, o co ve škole, potažmo v životě, usilujeme. Inspirativní, symbolická v tomto smyslu je skutečnost, že Nativity není zřizována standardním subjektem, osobou, ale společenstvím, Tovaryštvem.

Čím škola Nativity není

Rok co rok se do Nativity hlásí vyšší počet zájemců, než můžeme do nově otevírané šesté třídy přijmout. V loňském roce bylo dvojnásob při-

hlášených. Nativity ale rozhodně není elitní škola pro vybrané.

Krajské kolo Ústeckého kraje v letošní olympiádě z dějepisu v kategorii druhého stupně základních škol s odskokem před ostatními žáky, včetně těch z nižších ročníků gymnázia, ovládla Veronika, žákyně deváté třídy Nativity. Ve stejné soutěži v kategorii středoškoláků zvítězil gymnazista Matouš, náš absolvent. Podobná nebo téměř podobná umístění v různých zaměřených soutěžích získávají naše děti navzdory tomu, že Nativity je spíše malá škola, relativně často. Každý deváták ke konci roku prezentuje ostatním výsledek své celoroční absolventské práce, coby přípravu na potenciální obhajobu svých budoucích výstupů na vyšších stupních škol. V rozvrhu mají žáci hodinu týdně tzv. „tichého čtení“, podporující schopnost ztišení se, nerušení druhých, koncentrace. Přesto ale naše škola není zařízením primárně pro děti nadprůměrně nadané.

V uplynulých osmi letech se naše škola umístila sedmkrát na prvním a jednou na druhém místě pomyslného žebříčku základních škol na Děčínsku porovnávajícího úspěšnost absolventů při přijímacích řízeních na střední školy – přesto ale nejsme zaměřeni na úspěšnost coby nejvyšší metu, které je podřízeno všechno ostatní.

Za humny naší školy vyrostl nový domov pro seniory. Náměstek primátora nás požádal o převzetí jakéhosi

Při návštěvě školy Nativity se otec generál ptal žáků, kde leží jeho rodná Venezuela (Foto František Ingr)

patronátu školy nad domovem – v rámci projektu mezigeneračního setkávání naše děti opakovaně navštěvují seniory, klienty domova. Učitelé mezi sebou vybrali kulatou částku finanční pomoci pro rodinu jednoho ze současných žáků, jenž spolu se svými třemi sourozenci zůstal bez maminky, která podlehla agresivní nemoci. Pravidelně, dvakrát do roka, probíhá ve škole „koláčování“, dobročinný jarmark. V každé třídě je alespoň jeden žák, který vyžaduje pomoc asistenta. Ani charitní školou dobročinnosti ale Nativity není.

Čím tedy škola Nativity je?

V souvislosti se zdáním jakési výběrovosti, úspěšnosti, dobrosrdečnosti atd. nutno mít na paměti jako prioritu ono notoricky známé a notoricky zapomínané: „Nejprve hledejte Boží království, vše ostatní vám bude přidáno“ – Boží království v nás a mezi námi. Jaké vztahy budu mít s ostatními členy školního společenství, takové si coby kantor ponesu do hodiny a budu jimi sice nevysloveně, ale o to silněji působit na děti. Učit se ale vykonávat nějaké dílo, službu společně, ne toliko za sebe, ale také a především

ve společenství s konkrétními bližními, může být náročnější, někdy jakoby komplikovanější. Ale věřím, že pozeňnanější, očistnější.

Co konkrétně v Nativity podnikáme pro to, aby se naše vzájemnost a služba nesly „na jedné vlně“?

Děti se učí v málo početných třídách v počtu do maximálně šestnácti žáků, k dispozici při výuce je jim spolu s vyučujícím i asistent pedagoga. Na začátku šestého ročníku, tedy hned po vstupu do Nativity, absolvují žáci stmelovací pobyt, jehož aktivity jsou plánovány tak, aby děti zakusily rozdíl individuálního zapojení od realizace s konkrétními druhými spolužáky. Každé ráno před zahájením výuky dětem nabízíme tzv. slovíčko, jakési povzbuzení k vidění, rozlišování a prožívání sebe i druhých v určitém přesahu. Jeden den v měsíci patří třídnímu společenství – se svým třídním vyučujícím ho mohou děti prožít jinak a jinde než podle rozvrhu.

V pondělí ráno před výukou se někteří z nás scházíme ke společnému rozjímání a přímlově za konkrétní potřebné žáky a potřeby školy. Za velmi mnohé ve snaze soužití v jedné Boží vlně vděčíme otcům jezuitům – dvakrát týdně můžeme být na mši sváté, jsou k dispozici k individuálním rozhovorům, doprovázení, svátostné službě. Jako členové sboru se pod vedením řádového kněze všichni účastníme vždy v pololetí třídní duchovní obnovy spojené se *silentium*. Závěrečná dvoudenní reflexe uplynu-

lého školního roku, která není koncipována prioritně duchovně, probíhá za aktivní účasti jezuitů. Letos se mohou vyučující scházet k úvodu do Písma v podání otce Cyrila Johna SJ. Do značné míry spontánně, svépomocně, byly letos sboru nabídnuty přednášky i osobní svědectví o tom, čím může být, a čím by být naopak neměla, církevní škola, co je vůbec křesťanství a jaké hodnoty nabízí. To pro mě byla velmi silná zkušenost – spontánní sdílení konkrétních členů sboru o svém životě z víry a zároveň upřímný zájem ostatních, často tzv. nepraktikujících kolegů a kolegyně o to, co vlastně křesťanská víra je. Přišlo mi to také jako účinná prevence možných vzájemných nedorozumění v třeba i podstatných věcech ve sboru, který je pestrý co do složení z věřících i těch bez zkušenosti s církevní praxí. Když jedni autenticky vyznají, v co a Komu věří, stanou se tím srozumitelnějšími pro ostatní kolegy, kteří se nemusí cítit odděleně, nezasvěceně. Naopak se mohou i otevřeně zeptat, případně podívat, ale hlavně mít všichni společně příležitost být účastní na společenství a službě školy Nativity.

Luboš Hošek

Volili američtí katolíci Trumpa?

Nedávná politická rozhodnutí amerického prezidenta Donalda Trumpa hýbou nejen veřejným míněním, ale celým mezinárodním řádem. Pohled amerických katolíků na jeho politiku a vůbec posun v preferencích katolických voličů nám může přiblížit následující rozhovor s politologem a jezuitou Billem McCormickem.

Když se podíváme na postavení katolíků v USA z historické perspektivy, jaká jsou specifika a jak se katolický volič obvykle choval? Lze říci, že katolíci tradičně volili republikány nebo demokraty?

Mnozí neameričané si neuvědomují, do jaké míry byli katolíci až do druhé světové války mimo hlavní proud americké společnosti. Dokonce i po přistěhovaleckých vlnách z Evropy v 19. století zůstávali politicky, sociálně a ekonomicky izolováni. Do 90. let 20. století se katolíci výrazně integrovali do americké společnosti, přičemž mnozí historici označují za rozhodující období tohoto přechodu léta po druhé světové válce.

Tento výklad se však zaměřuje na USA jako na projekt začínající na východním pobřeží a postupující na západ. Pokud se však na dějiny Spojených států podíváme optikou španělského kolonialismu na západě a jihozápadě, pak vidíme, že katolicismus byl na území dnešních USA již stovky let před založením státu v roce 1776. Součástí zápasu o solidaritu mezi katolíky v dnešních USA je boj s „mezerami“ mezi těmito dvěma hlavními způsoby historického výkladu.

Mnozí katolíci na konci 19. století a až do poloviny 20. století byli jako nedávní přistěhovalci relativně chudí a žili ve městech, a proto se identifikovali s Demokratickou stranou. Například v době prezidentství Franklina D. Roosevelta (1933–1945) většinu amerických katolíků přitahovala určitá kombinace jeho sociálních výdajů, podpory odborů a antikomunismu. V místní stranické politice se angažovali také katolíci, přičemž první katolický kandidát na prezidenta za velkou politickou stranu, Al Smith v roce 1928, byl oporou demokratické politiky v New Yorku.

S tím, jak se v 60. až 80. letech 20. století politické strany přeskupily a mnozí katolíci se stali ekonomicky prosperujícími a sociálně zajištěnými, se katolické hlasy podstatně více rozrůznily a v klíčových ohledech kopírovaly hlasy amerických voličů.

Jaké politické otázky tradičně nejvíce zajímají katolické voliče? Změnilo se to nějak v současnosti?

V 50. letech 20. století byla pro mnoho amerických katolíků charakteristická práva dělníků, vzdělání a antikomunismus: zajišťovali si svá práva jako marginalizovaní členové společnosti, ale zároveň chtěli dokázat, že jsou Američany.

I když dnes katolíci volí víceméně stejně jako ostatní Američané, přesto existují specificky katolické způsoby, kterými chápou a zdůvodňují svou loajalitu ke svým stranám. V řadě otázek američtí katolíci opakují mnohé vnitrocírkevní debaty a v některých případech mezi sebou rozdělují katolickou tradici nebo učení. Například v ekonomických otázkách američtí katolíci na levici často zdůrazňují solidaritu a roli odborů, zatímco ti na pravici subsidiaritu a kritiku etatismu, kterou lze nalézt v sociálních encyklikách.

V otázce potratů, která se v USA stala hluboce neřešitelnou, někteří obhajují dodržování nauky církve v této věci a jiní obhajují roli svědomí jak při nesouhlasu s tímto učením, tak při prožívání víry v pluralitní společnosti.

Katolíci byli v posledních desetiletích také vůdčími hlasy v debatách o náboženské svobodě v USA, jejichž důsledky se týkají nejrůznějších politických oblastí. Když to trochu přehnaně zjednodušíme, tak bychom mohli říct, že někteří katolíci kladou důraz na svobodu křesťanů a židů pro náboženství, zatímco jiní na svobodu ostatních od náboženství.

Jakou roli sehráli katoličtí voliči při volbě Donalda Trumpa v roce 2017? Byl nějaký rozdíl v současných prezidentských volbách v roce 2024?

Zatímco v letech 2016, 2020 a 2024 si Trump vedl dobře mezi bílými katolickými voliči, v roce 2024 se k němu přiklonili i hispánští katolíci. Byli součástí katolického hnutí směrem k Trumpovi, když v roce 2024 bylo 56 % voličů pro Trumpa oproti 41 % pro Harrisovou.

Na těchto údajích záleží jednak proto, že bílí katolíci z postindustriálního Středozápadu již nejsou spolehlivými voliči demokratů, jako ostatně obecně běloští voliči bez vysokoškolského vzdělání na Středozápadě, ale také proto, že Trump mobilizoval hispánské voliče směrem k republikánům. Hispánští voliči v USA jsou však stále méně katoličtí.

Pro mnoho komentátorů, z nichž někteří představovali Joea Bidena jako apoteózu katolického státníka, ukazuje příklon katolíků k Trumpovi, že opustili evangelium a kapitulovali před politickou teologií křesťanského nacionalismu. Tento druh analýzy je přehnaný a nezakládá se na faktech amerického politického života. Mnozí volili Trumpa částečně jako odmítnutí

Bidenova prezidentství a kandidatury K. Harrisové. I když by mnozí katolíci rádi volili dokonalého katolického kandidáta, v systému dvou stran jsou kompromisy nevyhnutelné.

Jinými slovy, je rozumné mít obavy z toho, jak američtí katolíci žijí evangelium. Neměli bychom se však divit, když systém dvou stran nutí katolíky k těžkému rozhodování.

Často se zmiňuje, že politika Donalda Trumpa navazuje na americký izolacionismus a dává přednost menšímu zapojení do světového dění. Souhlasíte s tímto postojem? Kde vidíte zdroj tohoto izolacionismu?

Zahraničněpolitické názory Donalda Trumpa jsou často vysvětlovány odkazem na Monroeovu doktrínu, politiku spojenou s americkým prezidentem Jamesem Monroem (1817–1825) o potřebě kontrolovat sféru vlivu USA na americkém kontinentě. Podobně Trumpův přístup *America first* naznačuje, že Spojené státy by se měly zaměřit na ochranu svých vlastních zájmů, a to jak při obraně svých hranic, tak při zajišťování vlivu za svými hranicemi v oblastech považovaných za životně důležité pro národní bezpečnost.

Součástí agendy *America first* je odmítnutí mezinárodního řádu zavedeného po druhé světové válce. Dekonstrukce tohoto systému je jedním z nejdůležitějších cílů prezidenta Trumpa, včetně omezeného zapojení USA do NATO, větší otevřenosti k jednání s tradičními nepřáteli USA, jako je Rusko, a Trumpova osobního obdivu k neliberálním silákům, jako je ruský V. Putin a čínský Si Ťin-pching.

Zatímco Trumpův program *America first* ho činí podezřívavým vůči „věčným válkám“, které poslední prezidenti vedli na Blízkém východě, jeho další závazky ho odvádějí od prostého izolacionismu. Nejzřetelněji se to projevuje v jeho podpoře Izraele a v přítomnosti „jestřábů“ v jeho administrativě, kteří jsou pro „maximální tlak“ proti Íránu.

Aspekty Trumpovy zahraniční politiky se mohou jevit jako izolacionistické, zejména odstoupení od dřívějších politických závazků. Závazek hájit americké zájmy na západní polokouli, snaha povzbudit Evropu k remilitarizaci a ochota použít vojenskou sílu na obranu Izraele jsou však důvody, proč si myslet, že zahraniční politika Trumpova druhého funkčního období je složitější než izolacionismus.

Jak se američtí katolíci dívají na první dny Trumpovy vlády?

Američtí katolíci jsou v názorech na počáteční kroky Trumpovy administrativy stejně rozděleni jako v mnoha jiných otázkách. Někteří katolíci napří-

klad kritizují přístup Trumpovy administrativy k imigraci a deportacím jako zbytečně krutý a nehumánní, zatímco jiní jsou vděční, že se konečně začala přijímat tolik potřebná opatření. Některé katolíky vyburcovalo Trumpovo odmítnutí politiky DEI (diverzita, rovnost a inkluze), zatímco jiní považují tato opatření za odporující evangeliu.

Přesto se většina katolíků v USA pravděpodobně staví proti nově oznámeným clům, i když podoba veřejného mínění se vyjasní v následujících týdnech, kdy cla pravděpodobně vstoupí v platnost. Zde je však podstatné, že pro většinu katolíků jsou cla prostě špatnou politikou, protože poškodí jejich peněženky, a nikoliv protože v první řadě porušují sociální učení církve.

Katolická sociální nauka bývá i v nejlepších dobách nahlížena stranickou a ideologickou optikou. O to víc v prostředí, jako je to naše, může být hluboce zkreslena. Pozitivní stránkou však je, že jde o příhodnou dobu, kdy se můžeme ptát, k čemu je sociální učení církve dobré. Zoufale potřebujeme jak intelektuální nástroje, abychom si ujasnili situaci, v níž se nacházíme, tak v neposlední řadě schopnost odlišit debaty o obezřetnostní hodnotě politiky od debat o morálních normách, jimiž se katolická sociální nauka v politice řídí. V kontextu, kdy většina katolíků tak pohodlně zapadá do širší politické dynamiky, je však neméně naléhavá potřeba duchovní svobody, abychom si uvědomili a vysvětlili své stranické a ideologické předsudky a touhy zapadnout do určitých kruhů.

Ptal se Václav Novotný SJ

Rozhovor byl dokončen 9. dubna 2025

Bill McCormick SJ je členem středojižní jezuitské provincie v USA, v roce 2023 přijal kněžské svěcení. Přispívá do časopisu *La Civiltà Cattolica* v Římě. Jako politolog píše o víře a politice do různých akademických i populárních časopisů a je autorem monografie o politické teorii Tomáše Akvinského. Naposledy byl redaktorem časopisu amerických jezuitů *America Magazine*.

Dva příklady z Francie

Vedle tradičních podob apoštolátu se jezuité v Evropě snaží o zkoušení nových cest, jak odpovídat na výzvy současnosti. Osobní zkušenost s oběma polohami jezuitské činnosti, konkrétně ve Francii, pro náš bulletin přibližuje jezuita Alexandre Masson, který nyní studuje filozofii a teologii na Facultés Loyola v Paříži.

Během loňského léta jsem završil dvouletou apoštolickou praxi zvanou „magisterka“, kterou jsem strávil v Lyonu, městě na jihovýchodě Francie. Jezuitský provinciál západoevropské frankofonní provincie (tak se moje provincie jmenuje) mě vyslal na dvě vzrušující a velmi odlišná působiště. Polovinu času jsem pracoval jako pastorační animátor na jezuitském lyceu Saint-Marc, kde jsem se věnoval mladým lidem ve věku 15 až 17 let. Druhou polovinu času jsem nastoupil do jezuitského duchovního centra v Le Châtelard na okraji Lyonu, na pomezí města a venkova, abych s týmem jezuitů a laiků pracoval na projektu proměny tohoto centra v souladu s ekologickými požadavky inspirovanými encyklikou papeže Františka *Laudato si'*.

Ekologická proměna

Toto poslední působiště bylo pro mě obzvláště podnětné. Jsem vděčný za spolupráci s Jeanem le Borgne, novým laickým ředitelem centra, a dal-

šími jezuitskými spolubratry zapojenými do projektu transformace, zejména s Xavierem de Bénazé SJ, který je zároveň delegátem provincie pro ekologickou transformaci. Společně jsme spoluvytvářeli vizi duchovního ekocentra jako odpověď na otázku, zda je vhodné, aby se Le Châtelard stal duchovním ekocentrem, které se věnuje přijímání a duchovnímu doprovázení jednotlivců a skupin zapojených do ekologické transformace. Po roce setkávání s mnoha křesťany a ekologicky angažovanými lidmi v lyonském regionu i ve francouzské církvi jsme cítili, že takové centrum je skutečně potřeba. Zrodil se ambiciózní projekt, který se vyznačuje třemi hlavními osami. Na jedné straně proměna životního prostředí, včetně zavedení systému stravování, který je ohleduplnější k zemi i k lidem, rozvoj parku s cílem zdůraznit jeho bohatou biologickou rozmanitost a tepelná renovace budov, které mají za cíl umožnit a zažít způsob života, který je více v souladu s integrální ekologií

navrženou papežem Františkem. Na druhé straně proměna lidského ekosystému má obnovit a rozšířit početné týmy dobrovolníků, kteří pomáhají centrum oživovat, a to až do té míry, že se předpokládá, že by se na místě mohla vytvořit malá komunita složená z párů, rodin, zasvěcených či nezasvěcených osob a tato komunita by pomáhala místo spravovat ve spolupráci s jezuitou přítomnými na místě.

Transformace se dotýká i programu domu: vedle tradiční nabídky (duchovní cvičení, školení, doprovázení párů a rodin) vznikly nové „křesťanské ekospirituální“ rekolekce, které nabízejí duchovní zkušenost s větším důrazem na vztah ke stvoření. To je jádrem projektu ekospirituálního centra: Jak můžeme pomoci lépe skloubit víru v Krista se současnými ekologickými otázkami? Jak nám Kristus může pomoci vyrovnat se s výzvou ekologické proměny a objevování ekologických způsobů života? V tomto ohledu je pro nás velkou inspirací vize integrální ekologie navržená papežem Františkem, která spočívá v „pečování“ o čtyři základní vztahy, které nás tvoří: vztah k Bohu, k sobě samým, k druhým a k celému stvoření. Jsem přesvědčen, že ekologie se může stát příležitostí, jak oslovit naše současníky, kteří jsou někdy vzdáleni církvi, ale jsou otevření duchovnímu rozměru a touží najít místo, kde se mohou vnitřně obnovit.

Co se mě týče, věnoval jsem se zejména otázkám přechodu na nové

potravin (nyní nakupujeme téměř výhradně od ekologických zemědělců z nedalekého Lyonu), dále sociálnímu rozměru projektu (snažíme se zpřístupnit centrum lidem s postižením, žadatelům o azyl, lidem z ulice nebo ze čtvrtého světa) a také přípravě a vedení ekospirituálních rekolekcí. Jak se projekt rozrůstal, účastnil jsem se rovněž četných setkání v křesťanských médiích, ve farnostech, mládežnických skupinách a ekumenických skupinách reflektujících ekologii v kontextu křesťanské spirituality. Zažil jsem, jak nás Duch svatý předcházal ve všech fázích našeho projektu, od koncepce až po začátek realizace. Nakonec šlo o to, nechat se vést událostmi a setkáními a snažit se v nich rozpoznat stopy Ducha, který působí ve světě a v lidských srdcích. Rád jsem také lépe pochopil, jak integrální ekologie přímo souvisí s naším obrácením ke Kristu, které nám umožňuje více pečovat o stvoření, které nám Bůh Otec svěřil (srov. *Laudato si'*, 217).

Získat důvěru mladých

Jak vidíte, byl jsem z této práce nadšený, ale jednalo se pouze o polovinu mého poslání! Ačkoli vyhlídka, že se stanu pastoračním animátorem na druhý poloviční úvazek, mě zpočátku tolik nelákala, nakonec jsem si tuto druhou část své magisterky opravdu užíval. Naučit se zaujímat výchovný postoj k mladým lidem byla pro mě opravdová zkušenost. I zde byly mé

úkoly rozmanité: pomáhal jsem jim s přípravou na svátosti, učil je náboženské kultuře (prostřednictvím biblického a výtvarného kurzu), vedl jsem zvláštní akce ve škole, zejména před Vánoce a Velikonoce, byl zodpovědný za projekty s učiteli spojené s ekologií (malá spojitost s mým působením v Le Châtelard) nebo sociální angažovaností žáků, organizoval poutě do Lurd nebo do Katalánska po stopách Ignáce z Loyoly.

Postupně jsem získával důvěru mladých lidí tím, že jsem jim nabízel kvalitní aktivity, byl k nim náročný, vybízel je k otázkám, jaký smysl chtějí dát svému životu, a doprovázel je na jejich duchovní cestě. Bavilo mě také postupně nacházet své místo v pedagogické komunitě „dospělých“ v rámci lycea. Pastorační poradce není ani učitel, ani pedagogický manažer. Šlo o to, pěstovat si svobodný přístup, nacházet příležitosti ke spolupráci, neustále hledat, co by mohlo naplnit potřeby mladých lidí navíc k tomu, co už dostávají na úrovni vzdělání.

V tomto ohledu mě obzvláště těšilo pracovat s některými z nich na znovuobjevení základů ignaciánského charizmatu: rozlišování, doprovázení v duchu *magis*, výslovné ohlašování křesťanské víry v kontextu, který k ní už není pokaždé otevřený... Nakonec mohu říci, že i když byla moje účást na projektu duchovního ekocentra jedinečnou příležitostí, právě v těchto otázkách výchovy, vzdělávání a pře-

dávání jsem objevil nejvíce osobních podnětů.

Radost ze spolupráce

Na obou místech jsem zažil, že misijní potřeby jsou obrovské; pokud jste otevření volání Ducha, není nouze o práci a příležitosti ke spolupráci. Musíte být tedy ochotni nedělat všechno sami, jak jsem si někdy představoval, ale sledovat Ducha, který už pracuje, a jednoduše spolupracovat tím, že přispějete svým kamínkem ke stavbě. Velmi se mi líbila spolupráce s ostatními jezuitskými spolubratry, stejně jako s mnoha dalšími lidmi, na stejném Kristově poslání. Myslím, že v době demografického poklesu v Tovaryšstvu Ježíšově je nezbytné umět se spojit a plnit poslání společně. Velmi rád jsem poprvé zažil důvěru, kterou do mě Tovaryšstvo a otec provinciál vložili, když mi svěřili tyto úkoly. Líbilo se mi, že mohu uplatňovat odpovědnost a být co nejtvůrčivější v projektech, které jsem vedl, s podporou svých přímých představených. Opravdu jsem zakusil radost z apoštolského života. Byl to únavný a náročný život se Synem člověka, který nemá kam hlavu složit (Lk 9,58), ale zároveň čas bohatý na setkání, objevy, překvapení a útěchy!

Alexandre Masson SJ

Přeložil Pavel Bandouch SJ

Výročí misionáře Samuela Fritze

Jako první splul po celé délce řeku Amazonku a přitom její tok podrobně zmapoval a určil její pramen. Zejména byl ale přes čtyřicet let misionářem mezi amazonskými Indiány. Řeč je o jezuitovi Samuelu Fritzovi, rodáku z Trutnova, který zemřel přesně před 300 lety.

Sám se psal jako *Boemus Trautnoviensis*, ale přímo z Trutnova asi nepocházel – příjmení Fritz totiž v soupisu podle víry (1651) v Trutnově nefiguruje. Jeho otcem byl nejspíše Georg Fritz, hejtman panství Křenov (Krinssdorf) na Trutnovsku, které patřilo pánům z Kolovrat.

Podle údajů v pozdějších jezuitských pramenech se Samuel Fritz narodil 9. dubna 1654. Po studiích filozofie na pražské univerzitě vstoupil r. 1673 do jezuitského řádu. Na kněze byl vysvěcen na jaře 1683 v Olomouci, když dokončoval studium teologie. V tomtéž roce zároveň napsal do Říma dvě žádosti – v červnu a v říjnu 1683 – ve kterých prosil o vyslání na misie do Chile. Kladnou odpověď otce generála dostal v listopadu 1683, s tím, že ho posílá do misí v Amazonii. Poslední řeholní sliby skládal až za několik let, již jako misionář v jihoamerické redukci Jeberos roku 1687.

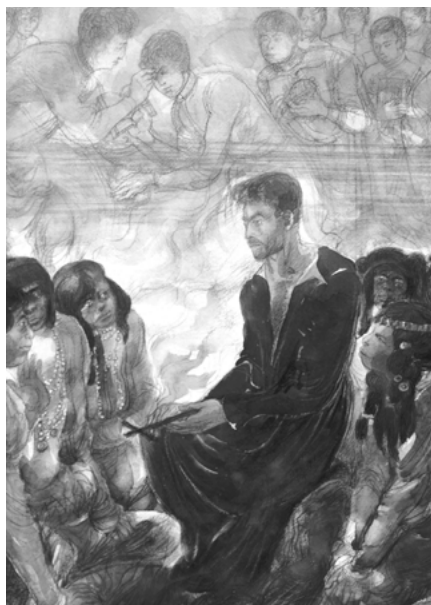
Cesta do misí

Spolu s ním byl do Amazonie vyslán ještě další český jezuita Jindřich Rich-

ter. Jejich putování na druhý konec světa bylo zdoluhavé – přes Alpy do Janova, odtud lodí do Španělska, kde v Seville čekali na loď přes Atlantik. Na tu se nalodili 15. září 1684. Před odjezdem o tom Fritz napsal spolubratrům do české provincie: „Bude odjíždět současně asi 23 lodí, které jednak směřují do Cartageny v Novém světě a jednak cílí do přístavu Buenos Aires na řece Plata. My nastoupíme na jednu z galér, ne více než sedm druhů (tj. jezuitů) určených pro Maraňon. (...) Až ke Kanárským ostrovům nás bude doprovázet generál Papaczin s válečnou flotilou, neboť až tam jsou lodi vystaveny ustavičnému ohrožení a přepadům (pirátů).“

Z Cartageny pak cestovali do Quita v dnešním Ekvádoru a odtud přes Andy do osady La Laguna, která představovala správní středisko jejich misijní oblasti na horním toku Amazonky (Maraňon). Tam dorazili až na podzim 1685, tedy dva roky poté, co odešli z vlasti.

V La Laguně se cesty obou českých misionářů rozešly, neboť každý do-

Samuel Fritz učí indiány, detail akvarelu
Zdenky Landové (Foto Otmar Průša)

stal na starost jiný indiánský kmen. Samuel Fritz byl poslán k Omaguům, mezi kterými působil po celý zbytek svého života – celkem 40 let. Založil přitom 41 indiánských misijních osad (redukci). Omaguové byli největším národem, který žil na Amazonce. Sídliili buď na říčních ostrovech, nebo na březích řeky. Fritz k nim dorazil roku 1686 a založil mezi nimi své hlavní misijní středisko, osadu San Joachim. V ní vybudoval kostel a z ní se vydával na cesty do menších osad, které neustále objížděl na kánoi. Časem k němu přibýli ještě další jezuité, také původem z české provincie – Václav Breyer a František Vydra. V letech

1704–1712 byl i představeným všech maraňonských jezuitských misíí. Zemřel 20. března 1725 a pohřben byl v osadě Jeberos.

Život mezi indiány

Jak vypadalo navázání prvního kontaktu s indiány, popisuje Fritz v jednom ze svých listů: „Jezuitská kolej v Quitu zásobuje z vlastních prostředků všechny misie a křesťany vedle šatstva také jinými potřebami, ať už jsou to dárky, jehly, nože, udice, pily, sekyry, motyky, chrámové náčiní a jiné. Darovanými věcmi jsou indiáni přilákáni ke křesťanské víře a stejně jako ryby na udici vtaženi do Kristovy sítě.“

O Fritзовě působení mezi amazonskými kmeny vypovídají kromě dopisů také jeho každoroční zápisky, později vydané tiskem (1738). Fritz v nich například porovnává různou mentalitu indiánů: „Všimnul jsem si, že tito indiáni (Yurimaguové) pozorně naslouchají pravdám víry a snaží se je naučit, zatímco Omaguové se baví a klábosí, když jim vykládám katechismus.“ Yurimaguové byli vedle Omaguů dalším kmenem, u kterého Fritz působil, a z jeho zápisků se zdá, že zejména s nimi si velmi rozuměl.

Pro své indiány byl váženou autoritou, protože s nimi prožíval všechno. Popisuje, že jej dokonce považovali za nesmrtelného ochránce. Náčelník Aizuarů měl o něm prohlásit: „Vy nesmíte zemřít; vždyť kdybyste zemřel, koho bychom měli za otce, který nás

miluje a chrání.“ K jeho autoritě mohlo přispívat i jeho vzezření – byl vysoký skoro dva metry, s nazrzlymi vlasy a vousy, oblečený do krátké sutany pod kolena a jednoduchých opáneků.

Fritz ovšem také zápasil s nestálostí indiánů v nové víře a v usedlém způsobu života. Týkalo se to zejména kmene Omaguů, kteří se proti němu dvakrát vzbouřili. Při druhé vzpouře roku 1701, za jeho nepřítomnosti v osadě San Joachim, přemluvil náčelník většinu Omaguů, aby opustili redukci a předtím ještě vypálili misionářův dům a kostel. Po svém návratu se Fritz vydal uprchlé indiány hledat po toku Amazonky a časem jich většinu přemluvil k návratu.

Ochránce před otrokáři

Shromažďováním do osad chtěl Fritz své indiány také chránit před portugalskými kolonizátory. Amazonie byla sporným územím mezi Španělskem a Portugalskem. Pronikání portugalských dobyvatelů hlouběji do oblasti bylo spojeno s násilným odvlékáním indiánů do otroctví. Fritz se angažoval v jejich ochraně – psal protestní listy portugalskému guvernérovi v Pará a prosil o ochranu španělského místokrále v Limě, i osobně. Jeho úsilí však mělo jen malé výsledky. Proto se snažil indiány ze svých redukcí alespoň stěhovat do vyšších poloh proti proudu řeky, kde by je Portugalci nedostihli. Pozůstatkem této snahy je dnešní město Yurimaguas, původně osada, kterou S. Fritz založil v pro-

sinci 1709, když tam dorazil i s celým kmenem tohoto jména. Město má od roku 2018 na svém hlavním náměstí jeho bustu. Naopak kmen Omaguů soustavně portugalské nájezdy nepřežil a byl postupně úplně rozprášen.

Fritzovo působení v Amazonii má nakonec ještě jeden, mnohem slavnější plod. Když v roce 1689 vážně onemocněl, vydal se hledat lékařskou pomoc po proudu řeky na portugalské území. Tato cesta až k ústí Amazonky a zpět mu poskytla příležitost celou řeku zmapovat, což udělal s přesností do té doby neuskutečněnou. Mapu vydal tiskem roku 1707 v Quitu. Také určil pramen Amazonky v jezeře Lauricocha, což platilo až do roku 2000, kdy nová expedice českých vědců pod vedením prof. Bohumíra Jánského moderními metodami určila za pramen jiný z mnoha toků, z nichž Amazonka sestává. Fritzova mapa ale dál zůstává nejpodrobnějším dokladem o misijních stanicích v Amazonii v 17. a 18. století.

Petr Havlíček SJ

Odkaz papeže Františka

Na Velikonoční pondělí 21. dubna odešel z tohoto světa papež František, první jezuita v dějinách, který byl k této náročné službě povolán. Stojí proto za to ohlédnout se za roky, během nichž působil v roli nástupce sv. Petra. Co je tím, co můžeme považovat za jeho odkaz?

„Radost evangelia naplňuje srdce i celý život těch, kdo se setkávají s Ježíšem.“ Těmito slovy začíná první důležitý text Františkova pontifikátu, nazvaný *Evangelii gaudium* (Radost z evangelia). Vyšel několik měsíců poté, co byl Jorge Mario Bergoglio dne 13. března 2013 zvolen kardinály shromážděnými v Sixtinské kapli. Radost byla zároveň reakcí na chvíli, kdy již coby papež vystoupil s úsměvem před zaplněné Svatopetrské náměstí pozdravit shromážděné slovy: „Drazí bratři a sestry, dobrý večer!“ Prostota a zároveň autentičnost těchto slov, společně s velmi střídmým papežovým oděvem, byla znamením, že tento papež bude v mnoha ohledech jiný než jeho předchůdci.

Radost a bratrství

To se jasně prokázalo v dalších letech. Pozdrav bratřím a sestrám jeho pontifikát nejen začal, ale zpětně ho můžeme s trochou nadsázky považovat rovněž za vyhlášení programu nového římského biskupa. Bratrství všech lidí se ukazuje jako jeden z hlavních

Františkových důrazů. Nejde však o bratrství stanovené nějak uměle, ale takové, které vychází z toho, že jsme všichni stvořeni k tomu, být dcerami a syny jednoho Boha, našeho společného Otce.

Pro mnohé bylo šokující, že pro papeže Františka byli bratry i ti, kteří stojí často zapomenutí stranou: uprchlíci, lidé žijící v různých neregulérních vztazích nebo chudí. Skutečnost, že skrze Krista a v Duchu svatém náš Otec všechny zve k tomu, být jednou rodinou, papež vnímal jako radostnou zvěst pro chudé i pro bohaté, pro spravedlivé i hříšníky, prostě pro všechny. Je podivuhodné, že papež v určitém ohledu, inspirován sv. Františkem z Assisi, na jehož počest si zvolil své papežské jméno, vybízel rozšířit toto bratrství i na zbytek stvoření.

Encyklika *Laudato si'* (2015) je v tomto ohledu dalším z velkých papežových odkazů. Nejde zdaleka jen o povzbuzení k ekologii, jak bývá někdy interpretována. Snaží se poukázat na to, že náš svět je tvořen vztahy: lidí k sobě navzájem, k přírodě a k Bohu.

Papež František navštívil jednání 36. generální kongregace Tovaryšstva v roce 2016 (Foto Jesuit.Media)

Pouze díky kontemplativnímu pohledu na život, kdy si najdeme čas nachezít Boha přítomného a působícího v tomto světě, můžeme plně oceňovat vše kolem nás a s radostí se můžeme snažit, aby byl lepší, než jaký jsme ho obdrželi od svých předků. Dobře to vystihují slova jednoho z odstavců zmíněné encykliky: „Pocit vnitřního spojení s ostatními bytostmi přírody nemůže být autentický, pokud nám v srdci zároveň chybí něha, soucit a starost o druhé lidi. Je evidentní, že není sám se sebou v souladu ten, kdo bojuje proti obchodu se zvířaty, jimž hrozí vyhynutí, ale zůstává lhostejným vůči obchodování s lidmi, nestá-

rá se o chudé anebo je odhodlán zničit druhého člověka, který mu není vhod. (...) Všechno je propojeno. Proto je žádoucí, aby se péče o životní prostředí pojila s upřímnou láskou k lidským bytostem a s neustálým nasazením za řešení problémů ve společnosti.“ (*Laudato si'* 91)

Všeobecným lidským bratrstvím a péčí o společný domov se papež zabýval i v mnoha dalších textech, mezi nimiž vyniká především encyklika *Fratelli tutti* (2020).

Pastýř, který byl cítit po ovcích

Papežovy apely byly obzvláště silné v tom ohledu, že nezůstávaly pou-

ze na úrovni slov. František sám se podle nich snažil žít a jednat. Jeho první papežská cesta vedla na ostrov Lampedusa, který stál v centru uprchlické krize. Později mohl papež i na základě tohoto i dalších setkání s uprchlíky vyzývat k prosbě o „milost zahanbení“ za chvíle, kdy jsme lhostejní vůči utrpení lidí nucených opustit své domovy.

František zjevně vnímal, že bratrství je třeba budovat, že je naším společným úkolem. Proto se snažil setkávat i s představiteli jiných náboženství, se kterými v duchu dialogu hledal to, co je různým duchovním tradicím společné. Jedinečný je v tomto ohledu Dokument o lidském bratrství podepsaný v roce 2019 papežem a vrchním imámem univerzity al-Azhar Ahmedem al-Tajíbem. „Setkání“ je ostatně slovem, které František rád používal i ve svých promluvách. Mnohokrát upozornil na jedno ze svých oblíbených evangelijních podobenství o marnotratném synu, kde otec vychází ztrápenému synovi vstříc a má radost z jeho návratu.

Bratrství pro papeže znamenalo také to, že jsme rodina; a v rodině je potřeba si navzájem naslouchat, vzájemně si říkat „prosím“ a „děkuji“. Křesťané, kteří si jsou vědomí právě toho, že vše, co máme, je darem od Boha, by měli coby „putující Boží lid“ být světu příkladem. Ne však jako někdo, kdo poučuje, ale jako ti, kteří podobně jako dobrý Samaritán dokáží pomoci každému člověku. K tomu,

aby církev coby „polní nemocnice“ mohla lépe působit v dnešním světě, papež zahájil i synodální proces. Jeho smyslem není revize nauky církve, ale opět především setkání, zjištění, čím jako církev žijeme a co můžeme udělat, abychom mohli kráčet vstříc budoucnosti s nadějí.

Byl to i Františkův způsob vystupování, jeho styl, kterým si získal srdce mnohých, v církvi i mimo ni. Sám na sebe se snažil uplatňovat zásadu, že „pastýř má být cítit po ovcích“ a že biskupové se nemají schovávat v palácích, ale vnímat potřeby věřících. Je to nakonec možná právě tato Františkova prostota, která mnohým zjevila evangelium novým způsobem a která nakonec zůstane jedním z hlavních dědictví tohoto papeže.

To může být povzbuzením i pro nás: encykliku nebo apoštolskou exhortaci asi nikdo z nás nikdy nevydá. Avšak žít prostě, s radostí a s vědomím, že jsme všichni sestrami a bratry jednoho Otce, může každý z nás.

Pavel Band'ouch SJ

Na cestu ke Zdroji

Dva autoři, jezuita Samuel Privara a psycholog Leoš Zatloukal, spojili síly a napsali spolu knihu o kontemplaci. Jde o téma, které v posledních letech nabývá stále větší popularity. Poukazují na to, že cílem kontemplanace není efektivněji pracovat nebo být odolnější ani nabytí vnitřního duševního klidu nebo zkvalitnit svůj spánek. Podstatou kontemplativní modlitby je něco docela jiného: prohloubit vztah důvěry k Pánu našeho životního příběhu, hledat cestu ke Zdroji všeho bytí a splynout s ním.

Tato cesta je prostá, ale ne jednoduchá, naráží totiž na mnoho vnitřních překážek. Musíme se na ní neustále vzdávat svého malicherného já, očišťovat se od všeho, co by nám mohlo bránit vnímat Boží přítomnost v hlubině svého nitra, neustále „odevzdávat“ vše, co nás rozptyluje, a vystavit se vnitřní proměně, kterou v nás působí Tvůrce. Kontemplanace pak postupně přestane být prostou duchovní činností, ale stane se způsobem života a součástí života Božího.

Navzdory tomu, že v poslední době vyšlo u nás mnoho knih s podobným tématem, najde si nesporně tato publikace své čtenáře. Přináší totiž mnoho nového: snaží se o systematické pojednání o různých kontemplativních cestách či školách vnitřní modlitby,

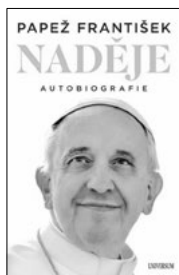
Samuel Privara, Leoš Zatloukal
**Semínka Života:
 kontemplativní modlitba**

Alpha Book, Praha 2025, 272 s.
 ISBN 978-80-88428-45-9

nabízí přehledný popis, co je v těchto způsobech společným jmenovatelem, a zároveň hledá odborné psychologické vysvětlení, co se při kontemplaci děje nebo k čemu meditace vůbec může vést. Kniha může posloužit jako dobré doplnění k četbě velkých klasiků, jakými jsou například T. Keating, J. Main, D. Steindl-Rast nebo F. Jalics. Ale mnohem víc než číst knihy o kontemplaci doporučuji tuto cestu vyzkoušet.

Jan Regner SJ

Anotace

Papež František
Naděje – Autobiografie

Universum, Praha 2025, 328 s.
 ISBN 978-80-284-0462-8

Jedná se o první autobiografii, kterou kdy papež v minulosti vydal ještě za svého života. Papež František se jí rozhodl vydat nejen ve světle současného světového dění, ale také při příležitosti jubilejního Svatého roku 2025. Kromě osobních vzpomínek z mládí a dětství se papež věnuje i těm nejzásadnějším a nejkontroverznějším otázkám současné doby: válce a míru (včetně konfliktů na Ukrajině i Blízkém východě), migraci, environmentální krizi, sociální politice, postavení žen, sexualitě, technologickému pokroku i budoucnosti církve a náboženství jako takového. Hluboce lidské memoáry jsou dojemným a mnohdy vtipným čtením a jsou odkazem naděje papeže Františka pro budoucí generace.

Šlomo ibn Gabirol
Koruna království

Nakladatelství P3K, Praha 2024, 167 s.
 ISBN 978-80-7667-039-6

Šlomo ibn Gabirol (též Šlomo ben Jehuda; asi 1021 – asi 1057) byl filozof, básník a představitel židovského novoplatonismu, který ovlivnil křesťanskou teologii i židovský mysticismus. Byl prvním systematickým židovským filozofem ve Španělsku a jedním z neoriginálnějších středověkých židovských filozofů. Je autorem důležitého filozofického díla *Fons vitae* (Pramen života). Řada jeho *pijutim* se stala součástí židovské liturgie. Nejvýznamnějším básnickým dílem ibn Gabirola je báseň *Ke'ter Mal'chut* (Koruna království), která byla složena jako výraz obdivu ke Stvořiteli a lítosti nad hříchy. Od středověku byla součástí modlitby na Jom kipur (Den smíření). Knihu přeložil a úvodní studii a komentáře napsal Josef Blaha SJ.

Zprávy

Praha

■ V rámci festivalu proti násilí *Mene Tekel* se od pondělí 24. února konala v kostele svatého Ignáce výstava s názvem „Překonej stěnu smrti“. Vypovídala o železné oponě na západní hranici Československa v době komunismu a připravilo ji sdružení Paměť. V neděli 2. března se pak v rámci tohoto festivalu uskutečnila ekumenická bohoslužba s připomínkou obětí totalitních režimů, kterou připravili zástupci Ekumenické rady církví a rektor kostela P. František Hylmar SJ.

■ Novým představeným České provincie Tovaryšstva Ježíšova se stane P. Pavel Bačo SJ, jehož jmenoval otec generál Arturo Sosa SJ dekretem datovaným 4. března 2025. Úřad provinciála převezme po svém předchůdci P. Petru Příkladovi SJ při bohoslužbě 31. července v kostele sv. Ignáce.

Brno / Praha / Olomouc

■ Během postní doby se mohli studenti sdružení ve Vysokoškolském katolickém hnutí (VKH) zúčastnit různé nabídky postních duchovních obnov a rozjímavé modlitby doprovázené kněžími, řeholníky i laiky. Brněnské VKH připravilo postní duchovní obnovu na faře ve Starči ve dnech 7.–9. března, kterou vedl studentský kaplan P. Jan Regner SJ. Vysokoškoláci v Pra-

ze se mohli zúčastnit duchovní obnovy na Svaté Hoře o víkendu 7.–9. března pod vedením P. Matouše Vávry z kongregace petrinů. V nabídce bylo také doprovázení v rozjímavé modlitbě během celé postní doby. Studenti z Olomouce připravili dvě postní duchovní obnovy. Obě se konaly na Svatém Hostýně 21.–23. března a 28.–30. března, doprovázeli při nich P. Václav Novotný SJ, respektive P. Miroslav Herold SJ.

Kladno

■ Ve Sládečkově vlastivědném muzeu v Kladně se 25. února konala beseda s historikem Janem Stříbrným, která byla věnována osobnosti P. Adolfa Kajpra SJ. Besedu spolu s muzeem pořádal spolek Klíče pro demokracii.

Klatovy

■ Sedmnáctý ročník konference Barokní jezuitské Klatovy se konal v sobotu 26. dubna v refektáři bývalé jezuitské koleje. Na konferenci přednášeli historici Jan Royt, Martin Svatoš a P. Miroslav Herold SJ. Konferenci uzavřela večerní zádušní mše svatá v kostele Neposkrvněného početí Panny Marie a svatého Ignáce, při které zaznělo *Requiem in g* od J. G. Reuttera.

Olomouc

Pokračování cyklu „Večery křesťanské spirituality“ připravilo Centrum

Aletti i v letním semestru 2025. Cyklus přednášek, určený široké veřejnosti, trval od 8. dubna do 3. června. Kurz byl navržen tak, aby účast na předchozích setkáních nebyla podmínkou.

Trutnov

■ Ve městě pod Krkonošemi si letos připomínají 300. výročí od smrti misionáře Samuela Fritze SJ. Pro připomínku svého rodáka pořádá místní farnost spolu s městem Trutnov cyklus přednášek a dalších připomínkových akcí. První z nich se konala 21. března a jejím hostem byl P. Petr Havlíček SJ, který ve dvou přednáškách představil životní příběh Samuela Fritze a jeho misijní působení v Amazonii. Večer se ve farním kostele Narození Panny Marie konala zádušní bohoslužba za S. Fritze s hudebním doprovodem *Requiem* od J. D. Zelenky.

Řím

■ Generální kurie Tovaryšstva Ježíšova v Římě hostila ve druhé polovině ledna 2025 ustavující zasedání Mezinárodní komise pro jezuitské bratry (ICJB). Úkolem komise je rozvíjet myšlenky, které vzešly z mezinárodního setkání bratrů v Římě v červenci 2022. Tato nová iniciativa představuje začátek procesu, který bude trvat tři roky, a představuje významný závazek Tovaryšstva k posílení a obnovení role jezuitských řeholních bratří pro službu církvi a světu ve dvacátém prvním století.

■ V rámci celosvětových oslav Jubilejního roku 2025 se jezuité a zaměst-

nanci generální kurie v Římě vydali 14. února na společnou jubilejní pouť. Poutě byla zahájena na náměstí Piazza Pia poblíž Andělského hradu, odkud vyšlo procesí v čele s jubilejním křížem. Účastníci kráčeli směrem k bazilice svatého Petra, sjednocení v modlitbách a písních. Vrcholem pouti byl průvod Svatou branou, která je symbolem Jubilejního roku.

Belgie

■ Na programu „Jezuitského týdne“ pro dva a půl tisíce studentů kolejí svatého Františka Xaverského ve Verviers bylo umění, sport a setkání. Do týdne bylo zapojeno asi třicet jezuitů. Ve Verviers se tento týden uskutečnil letos poprvé. Tato tradiční aktivita se organizuje již několik let v rámci belgické a francouzské sítě jezuitských škol.

Krakov

■ V sobotu 1. února se konalo v kapli krakovských arcibiskupů první zasedání tribunálu v procesu blahořečení Božího služebníka otce Józefa Andrasze SJ, čímž byl tento proces oficiálně zahájen. Otec Józef Andrasz (1891–1963) se zapsal do dějin jako zpovědník sv. Faustyny Kowalské, kterou doprovázel více než dva a půl roku. Po její smrti se ujal jejího poslání a zajistil uchování a šíření jejích spisů. 3. února pak bulletin Mezinárodní astronomické unie oznámil pojmenování nového asteroidu po otci Józefu Andraszovi. Objekt, dříve označený jako 2005 CO83, byl nalezen pomocí vatikánského dalekohledu VATT, který je

umístěn na Mount Graham v Arizoně. Asteroid objevili Kazimierz Černis z observatoře ve Vilniusu a P. Boyle SJ z vatikánské observatoře.

Londýn

■ Renomovaný umělec Andrew White vytvořil pozoruhodnou interpretaci křížové cesty, která mísí tradiční témata s minimalistickým, emocionálně rezonujícím přístupem. Nejnovější dílo Andrewa Whita, které bylo do 30. března vystaveno v londýnském jezuitském centru, ukazuje hlubokou cestu od skici k soše a zachycuje duchovní hloubku Kristovy poslední cesty.

Novosibirsk

■ V katedrále Proměnění Páně přijal 2. února biskupské svěcení otec Stephan Lipke SJ. Obřadu předsedal biskup Josif Werth SJ, který je ordinářem diecéze Proměnění Páně, za účasti biskupů sloužících v Rusku, Kazachstánu a Turecku. Přítomna byla i delegace z Polska v čele s otcem provinciálem velkopolské mazovské provincie Tovaryšstva P. Zbigniewem Leczkowskim SJ.

Švýcarsko

■ Delegáti pro spiritualitu z dvanácti evropských provincií uspořádali své letošní výroční setkání v Lassalle-Haus v Bad Schönbrunnu poblíž švýcarského Zugu ve dnech 20.–24. ledna. Hlavním účelem setkání bylo uvažovat o tom, jak by první univerzální apoštolská preference „Ukazovat cestu k Bohu“ mohla sloužit ostatním třem preferencím a pomáhat je dále rozvíjet.

Ukrajina

■ Tovaryšstvo Ježíšovo za tři roky od začátku války na Ukrajině poskytlo pomoc 127 528 lidem prchajícím před násilím. Jezuité, koordinovaní Jezuitskou službou pro uprchlíky (JRS) a sítí Xaver, ve spolupráci s nevládními organizacemi a místními partnery, poskytli 612 606 jednotlivých služeb včetně nouzové pomoci, přístřeší, psychosociální podpory, vzdělávání a integrace, mimo jiné prostřednictvím programu „Jeden návrh“. Tento program založený v roce 2022 zahrnuje širokou škálu služeb, které mají být poskytnuty původně předpokládaným 73 168 lidem v průběhu tří let. Řeší potřeby násilně vysídlených Ukrajinců v celé Evropě, od okamžité humanitární reakce a nouzové pomoci na Ukrajině a v sousedních zemích až po dlouhodobé programy na podporu a integraci uprchlíků.

Myanmar

■ Představený myanmarského regionu P. Girish Santiago SJ napsal dopis všem jezuitským provinciím, ve kterém hovořil o ničivém zemětřesení o síle 7,7 stupně, které 28. března zasáhlo tuto zem. Zemětřesení je poslední z řady neúprosných tragédií z posledních let – covid, politický převrat, ekonomický kolaps, zákony o branné povinnosti a záplavy. Osobně cestoval po Myanmaru, aby viděl rozsah zkázy a utrpení lidí. V listu prosil o pokračování solidarity s obyvateli Myanmaru jak v modlitbách, tak v konkrétní pomoci postiženým oblastem.

Jubilea

P. Jiří Kovář	Hostýn	6. 7.	40 let kněžství
P. Václav Umlauf	Liberec	15. 9.	25 let kněžství
P. Petr Přádka	Praha	31. 7.	45 let v Tovaryšstvu
P. František Kuběna	Všemina	14. 9.	45 let v Tovaryšstvu
Fr. Václav Dlapka	Brno	15. 8.	40 let v Tovaryšstvu
P. Michal Altrichter	Olomouc	8. 9.	40 let v Tovaryšstvu
P. Pavel Koudelka	Jiřetín p. J.	14. 8.	35 let v Tovaryšstvu
P. Pavel Gábor	Arizona	14. 8.	30 let v Tovaryšstvu
P. Jan Regner	Brno	14. 8.	30 let v Tovaryšstvu
P. Petr Vacík	Řím	14. 8.	25 let v Tovaryšstvu
P. Pavel Ambros	Olomouc	19. 9.	70 let
NS. Vilém Plaček	Birmingham	7. 8.	20 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 19. ledna do 13. dubna 2025

Karel Gleisner, Mladá Boleslav; Zdeňka Juráková, Zlín 1; Alois Juráň, Valašské Meziříčí 1; Anna Kubíková, Tvrdonice; Jasna Procházková, Praha 5; Svatava Plechačová, Tisá; Markéta Kalinová; Anna Procházková; Milena Říhová; Ladislav Kopecký; Slávka Bulíková, Praha 7; Marie Kocourková, Zděchov; Jiří Horáček; Milada Schneiderková; Lubomír Vaďura; MUDr. Alois Krobot, Ph.D., Napajedla; Eva Čermáková, Polná; Petr Hušek; Mgr. Regina Kubíková; Petr Mikulášek; Ing. Antonín Špulák, Červený Kostelec; Milan Kraus; Ing. Josef Zíma; Miloš Vích; Stanislav Daněk, Velehrad; Milan Pilát, Brno; PhDr. Hana Topolánková, Praha 5; Antonín Konig; Petr Durna, MEngSc, Brno; Česká provincie Kongregace Dcer Božské Lásky, Opava; Zdenka Zahradková, Praha; dr. Věra Budilová.

Všem dárcům upřímně děkujeme